
[2023-40-RE](#)

Causa 2023-40-RE

(Bajet Royo i Mediavilla Laso c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 245-2023. Recurs d'empara

Aute del 14 de juliol del 2023

BOPA núm. 93, del 26 de juliol del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 30 de maig del 2023, per la representació processal dels Srs. Eduard Bajet Royo i Eduardo Mediavilla Laso, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 9 de maig del 2023, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, i, contra l'aute del 20 de gener del mateix any, dictat pel Tribunal de Corts, en el marc del procediment de l'incident de nul·litat de l'article 18 *quater* de la Llei transitòria de procediments judicials; i, contra l'aute del 16 de novembre del 2022, dictat pel Tribunal de Corts, que resol el recurs d'apel·lació presentat contra l'aute del batlle instructor del 3 d'octubre del 2022, per una presumpta vulneració dels principis de legalitat i de seguretat jurídica, dels drets a la informació de les persones investigades en els processos penals, a obtenir una decisió fonamentada, a la jurisdicció i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que retregui les actuacions al moment de les vulneracions denunciades i que es condemni l'Estat a les costes judicials, inclosos els honoraris d'advocat, tant les de les instàncies anteriors com les d'aquesta, i, subsidiàriament, que no es faci condemna en costes;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. Arran de dos informes elaborats per la Unitat d'Intel·ligència Financera d'Andorra (UIFAND), així com d'un tercer informe complementari, incorporat amb posterioritat, el 18 de juny del 2021, es van incoar diligències prèvies contra els Srs. Eduard Bajet Royo i Eduardo Mediavilla Laso i les societats WWT Products, SLU, Canolich Advisory SLU i Trinsul Invest, SL, per un presumpte delictes major de blanqueig de diners i/o valors.

1.2. El 3 d'octubre del 2022, la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual decretava el sobreseïment provisional de les actuacions, atès que en l'estadi actual de la investigació no existien mitjans de justificació per demostrar la comissió del delictes, sense perjudici que l'aparició de nous elements o indicis poguessin comportar la seva reobertura.

1.3. La representació processal dels Srs. Eduard Bajet Royo i Eduardo Mediavilla Laso va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, ja que considerava que esqueia l'arxivament de la causa, i, subsidiàriament, el seu sobreseïment definitiu, i, el 16 de novembre del 2022, el Tribunal de Corts va acordar desestimar aquest recurs i confirmar l'aute dictat pel batlle instructor.

1.4. La representació processal dels recurrents va presentar un incident de nul·litat contra l'aute del Tribunal de Corts recaigut en apel·lació, i, el 20 de gener del 2023, el Tribunal de Corts va dictar un aute en què estimava parcialment aquest incident en el sentit de corregir l'error contingut en el "*decideix*" de l'aute impugnat amb la finalitat de fer constar que es desestimava el recurs d'apel·lació formulat per la representació lletrada d'Eduard Bajet Royo i d'Eduardo Mediavilla Laso; no obstant això, desestimava la petició de nul·litat pel que feia a la resta de pronunciaments.

1.5. La representació processal dels recurrents va formular un recurs d'apel·lació contra la decisió del Tribunal de Corts del 20 de gener del 2023, i, el 9 de maig del 2023, la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia va dictar un aute en què acordava desestimar aquest recurs.

1.6. El 30 de maig del 2023, la representació processal dels recurrents va interposar un recurs d'empara contra totes les resolucions que s'acaben d'enumerar, per una presumpta vulneració dels principis de legalitat i de seguretat jurídica, dels drets a la informació de les persones investigades en els processos penals, a obtenir una decisió fonamentada, a la jurisdicció i a la presumpció d'innocència, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació dels recurrents

- Els recurrents manifesten estar en absolut desacord amb la resolució dictada per la Sala Penal, la qual hagués hagut d'estimar el seu recurs d'apel·lació presentat contra la desestimació parcial de l'incident de nul·litat, ja que reconeix errors i incongruències en les resolucions judicials dictades que en van ser objecte.

- Després d'efectuar una breu síntesi de les diligències prèvies practicades, en què el batlle instructor mateix conclou sense cap mena de dubte que les operacions efectuades a Andorra havien estat a bastament documentades i justificades, tant pel que fa a l'origen dels béns i diners, com pel que fa al seu destí, considerant que no podien ser conductes de blanqueig, els recurrents al·leguen que el batlle instructor hagués hagut de decretar l'arxivament d'aquestes diligències i no el seu

sobreseïment provisional.

- Consideren que, com que no se'ls ha informat de quin seria el delictes origen o subjacent del delictes de blanqueig que haurien comés de la llista que conté l'article 409 del Codi penal, s'han vulnerat els seus drets a la defensa i a la presumpció d'innocència, perquè si es reobris el cas no es podrien acollir a la prescripció.

- El fet de deixar la causa sense tancar definitivament, per si apareixen nous indicis, comporta la vulneració total del principi de legalitat, dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, a la presumpció d'innocència, a l'honor i a la pròpia imatge.

- Altrament, retreuen al Tribunal de Corts no haver efectuat una revisió de la resolució del batlle instructor; aquest Tribunal no va donar resposta a les qüestions plantejades, i aquelles que va donar no es van fonamentar en la normativa processal vigent.

- Per exemple li recrimina no fer cap distinció entre els dos recurrents en cap moment, tal com tampoc la feia el batlle instructor, fet que era un motiu d'apel·lació.

- Seguidament, en l'aute que resol l'incident de nul·litat retreu al Tribunal de Corts haver dictat una resolució estandarditzada i esquelètica, sense analitzar els elements de fet i de dret que se li van plantejar i sense donar la deguda resposta als mateixos.

- Si bé els recurrents reconeixen que no correspon al Tribunal Constitucional interpretar la norma penal aplicable, cal que examini si els òrgans judicials han fonamentat les seves resolucions de forma congruent, no arbitrària i coherent, segons la norma del procediment penal, i si han donat una resposta fonamentada en Dret.

- En aquest cas, els recurrents consideren que els tribunals ordinaris no han respectat els principis de legalitat i de seguretat jurídica, atès que han declarat que el batlle instructor no té competència per valorar la prova, ni dictar una resolució amb valor de cosa jutjada, afirmacions que no es fonamenten en cap norma o jurisprudència o altra font del dret.

- Al·leguen que el batlle instructor té competència per valorar les proves que deriven de la instrucció mateixa, en cas contrari no podria prendre una decisió relativa a l'arxivament, al sobreseïment o a la incoació del sumari.

- Pel que fa a la resolució de la Sala Penal que desestima el recurs d'apel·lació, els recurrents discrepen de les conclusions a les quals aquesta arriba. Segons el seu parer la decisió de sobreseïment provisional de la Batllia, validada pel Tribunal de Corts, no està ni motivada, ni fonamentada a la vista del dret andorrà.

- Insisteixen en què no s'ha respost a la qüestió de la prescripció del delictes invocada i que seria diferent si hagués transcorregut més temps d'ençà el sobreseïment provisional que de manera tàcita hagués esdevingut definitiu, o ho esdevingués de manera expressa, mitjançant sol·licitud d'aquesta part, en el moment de la prescripció.

- Així mateix, discrepen de l'afirmació de la Sala Penal segons la qual s'estarien beneficiant de la presumpció d'innocència de manera plena i efectiva, i això seria així indiferentment que el sobreseïment fos provisional o definitiu.

- Segons el seu parer, el sobreseïment provisional busca salvar l'estat de dubte originat en els supòsits d'insuficiència probatòria.

- Denuncien que han estat víctimes d'un abús processal, atesa la manca absoluta de fets delictius i que han estat injustament acusats per la UIFAND i pel Ministeri Fiscal, situació que atempta contra la seva presumpció d'innocència, consagrada a nivell constitucional.

- Els recurrents al·leguen que el Codi de procediment penal és clar, no es tracta de discrepàncies amb el Tribunal de Corts: si no hi ha indicis racionals d'haver-se perpetrat el fet, cal procedir a l'arxivament de la causa. Però, quan no resulten del sumari prou mitjans de justificació per demostrar la comissió del delictes es decideix el sobreseïment provisional, partint de la base que tot i tenir la certesa de la comissió del delictes els elements per provar la participació del subjecte determinat en aquesta comissió no seran suficients, amb el pas del temps, potser sorgiran proves noves que aclariran la realitat dels fets.

- Els recurrents retreuen als tribunals ordinaris no haver tingut en compte la vulneració dels drets fonamentals invocats pel fet que el sobreseïment provisional adquireixi amb el temps un caràcter definitiu, que els deixi en un estat d'indefensió; i, en particular, a la Sala Penal, que en lloc de subsanar aquesta vulneració s'ha limitat a protegir exclusivament suposats defectes processals o de forma.

- Els recurrents addueixen, finalment, que aquesta provisionalitat manté latent la possibilitat de reobertura del procediment, circumstància que provoca danys tant a nivell personal, com professional, com reputacional.

- Per acabar, demanen al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li les resolucions impugnades, que retrotregui les actuacions al moment de les vulneracions denunciades i que es condemni l'Estat a les costes judicials, inclosos els honoraris d'advocat, tant les de les instàncies anteriors com les d'aquesta, i, subsidiàriament, que no es faci condemna en costes.

2.2. Argumentació de la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia

- La Sala Penal circumscriu l'objecte del seu examen a la resolució dictada el 16 de novembre del 2022 pel Tribunal de Corts i no a l'aute del 3 d'octubre del mateix any del batlle d'instrucció.

- Els recurrents al·leguen que s'haurien vulnerat els principis de legalitat i de congruència, així com els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, un procés degut, a la defensa i a la presumpció d'innocència.

- Constata que el Tribunal de Corts confirma la posició del batlle instructor fent una aplicació tècnica del dret andorrà sense incórrer en cap vulneració manifesta o flagrant d'aquests principis constitucionals.

- En primer lloc, manifesta que tant si el sobreseïment es qualifica de provisional com de definitiu, els recurrents es continuaran beneficiant de la mateixa manera de la presumpció d'innocència de ple dret.

- La discrepància entre els recurrents i el Tribunal de Corts sobre la qualificació de l'arxivament no

converteix la seva decisió tècnica i argumentada en una decisió arbitrària o que vulneri els seus drets fonamentals, en particular la presumpció d'innocència.

- Recorda que l'incident de nul·litat no és una tercera instància, i que aquesta Sala no pot introduir un recurs de revisió paral·lel contrari a l'ordre jurídic del Principat.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. En el seu recurs d'empara, els recurrents impugnen, d'una banda, la decisió inicial de sobreseïment provisional pronunciada pel batlle instructor, així com la seva confirmació per part del Tribunal de Corts, i, d'altra banda, la desestimació de l'incident de nul·litat dictada pel Tribunal de Corts, així com la seva confirmació en apel·lació per la Sala Penal.

3.3. Tot i manifestar que el Tribunal Constitucional no és una tercera instància, com ja s'ha recordat en el punt primer d'aquesta decisió, els recurrents reafirmen de manera clara en el recurs d'empara la seva voluntat expressada a cada etapa del procediment d'obtenir un arxivament definitiu contràriament a allò que han acordat les decisions impugnades dels tribunals ordinaris.

3.4. En primer lloc, els recurrents al·leguen la manca de fonament jurídic del sobreseïment provisional decidit pel batlle instructor, posteriorment confirmat pel Tribunal de Corts, el qual vulneraria els seus drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.5. Respecte d'aquesta qüestió, cal constatar que la motivació de les resolucions impugnades és clara i precisa. Es fonamenta en les disposicions del Codi de procediment penal, concretament en l'article 42.1, el qual determina de manera manifesta les possibilitats atorgades per la llei al batlle en aquesta fase del procediment.

3.6. En funció dels elements de fet de les actuacions, l'aplicació i la interpretació d'aquestes disposicions correspon, com ho reconeixen els recurrents mateixos, a la jurisdicció ordinària, llevat que aquesta aplicació i que aquesta interpretació siguin absurdes, il·lògiques o arbitràries.

3.7. En aquest cas, la interpretació que du a tenir en compte l'aplicació de les disposicions de l'apartat b) de l'article 42.1 esmentat, segons el seu parer, no presentaria cap d'aquestes característiques, com tampoc la de la interpretació de l'article 126 del mateix Codi, sobre les quals es basen les resolucions impugnades.

3.8. Aquest argument sobre la manca de fonamentació en Dret, del caràcter il·lògic, absurd o arbitrari de les resolucions impugnades no pot estimar-se pel que fa als autes del batlle d'instrucció i del Tribunal de Corts, en apel·lació, sobre el sobreseïment provisional.

3.9. Aquest mateix argument tampoc es pot estimar pel que fa a la desestimació de l'incident de nul·litat en primera i en segona instància.

3.10. En segon lloc, els recurrents també al·leguen en el seu recurs d'empara la vulneració de la presumpció d'innocència derivada, segons el seu parer, del sobreseïment provisional, el qual deixa

la possibilitat d'una reobertura de la instrucció sense cap termini i que suspèn igualment el termini de prescripció.

3.11. Pel que fa a aquesta qüestió, la Sala Penal recorda que el sobreseïment provisional no es pot assimilar a una condemna o a una decisió que formalitzi una presumpció de culpabilitat.

3.12. Sobre aquest punt, és procedent declarar que aquest argument de la Sala Penal pot ser tingut en compte, no gensmenys, convé destacar quin plantejament en un futur indeterminat podria suscitar l'absència de termini previst respecte de l'acabament del caràcter provisional de la mesura del sobreseïment en qüestió.

3.13. En conclusió, aquest recurs està mancat de contingut constitucional i ha de ser declarat inadmissible a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-40-RE interposat per la representació processal dels Srs. Eduard Bajet Royo i Eduardo Mediavilla Laso contra l'aute del 9 de maig del 2023, dictat per la Sala Penal del Tribunal Superior de Justícia, contra els autes del 16 de novembre del 2022 i del 20 de gener del 2023, dictats pel Tribunal de Corts, i, contra l'aute del 3 d'octubre del 2022, dictat per la Secció d'Instrucció Especialitzada 2 de la Batllia.

2. Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal de Corts, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 14 de juliol del 2023.

Jean-Yves Caullet
President

Joan Manel Abril Campoy
Vicepresident

Dominique Rousseau
Magistrat

Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat